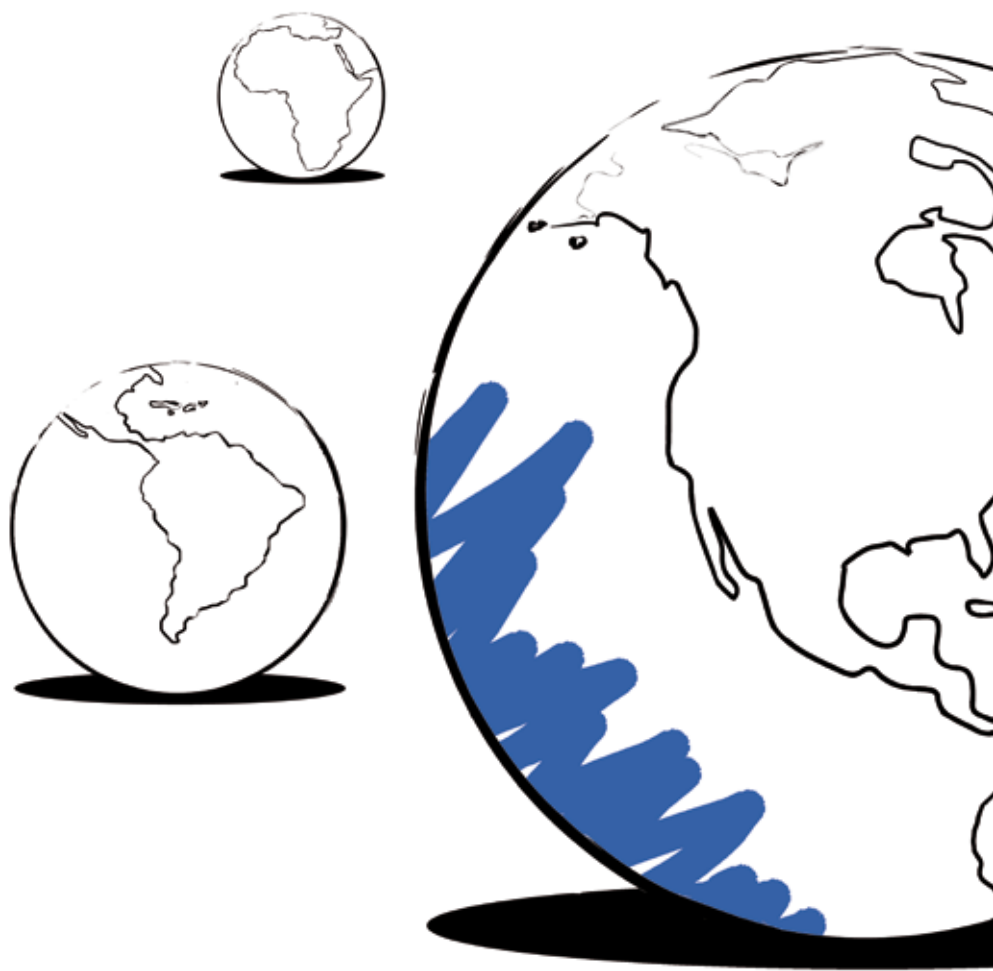

Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat

Perquè només n'hi hagi un,

...hi pintes molt.

 Imprès en paper reciclat

Edita: Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat de la Universitat de les Illes Balears
Disseny gràfic i maquetació: Carles Canals
Impressió: Jorvich SL
Primera edició desembre de 2010

Dipòsit legal:

Sumari

Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat	4
Marc legal	6
Cursos de formació	8
Beques de pràctiques en països empobrits	10
Ajuts per a les Estadets Solidàries	12
Participació a la Borsa de Voluntariat de la UIB, al Servei de Voluntariat Europeu i al Voluntariat de Nacions Unides	14
Ajuts per a accions de formació, sensibilització i difusió en l'àmbit de la cooperació universitària al desenvolupament i la solidaritat	16
Ajuts per a projectes de cooperació universitària al desenvolupament	18
Premi i beques de suport a la recerca aplicada al desenvolupament	20
Beques de mobilitat per a PDI i PAS de països del Sud	22
UIB Reutilitza	24
Altres:	
Accions en xarxa amb altres universitats	26
Recursos d'educació per al desenvolupament	28
Notes	30

L'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat (OCDS) és l'estructura solidària de la UIB encarregada de gestionar els programes de cooperació al desenvolupament i de voluntariat, com també altres activitats que puguin sorgir en aquests àmbits o altres de relacionats amb la solidaritat.

La tasca de l'Oficina s'emmarca, més concretament, en la Cooperació Universitària al Desenvolupament (CUD), entesa aquesta com la col·laboració de les universitats en els processos de desenvolupament humà i sostenible dels països empobrits. Aquesta col·laboració o cooperació es considera en el sentit més ampli com:

- La cooperació entre institucions universitàries, per compartir experiències i recursos que es traslladin als processos de desenvolupament en què cada universitat es trobi compromesa.
- La cooperació entre universitats i altres agents públics i privats, per induir i fomentar estratègies de desenvolupament humà i sostenible i donar-hi suport.

La Universitat compleix així el seu paper social, contribuint a desenvolupar societats cada cop més democràtiques, justes, obertes, tolerants, lliures i solidàries.

El propòsit de l'OCDS és cercar la coordinació i l'eficàcia de les diferents accions i els projectes que es duen a terme i poder garantir criteris ètics que permetin la concurrència i l'objectivitat de participació dels membres de la comunitat

Oficina Cooperació al Des envolupament i Solidaritat

uni-
versitària,
i a la vegada impulsar noves iniciatives i la creació de sinergies entre el col·lectiu.

Així doncs, l'OCDS vol ser un lloc de trobada, de reflexió i d'interacció per a tots els membres de la comunitat de la UIB interessats a adquirir un compromís i participar activament enfront de les desigualtats existents al món.

Les finalitats d'aquesta oficina se centren en dos grans àmbits:

1. La cooperació universitària al desenvolupament. En aquest àmbit es pretén:

- Sensibilitzar els membres de la comunitat universitària envers les problemàti-

ques relacionades amb les desigualtats Nord-Sud.

- Potenciar l'educació per al desenvolupament i la recerca aplicada per aconseguir el desenvolupament humà i sostenible.
- Promoure projectes directes que afavoreixin el desenvolupament dels països empobrits, atenent el coprotagonisme i la corresponsabilitat entre els diferents agents implicats, com també l'impacte sobre les persones i les seves necessitats.

2. El voluntariat universitari. En aquest àmbit es pretén:

- Promoure el voluntariat entre la població universitària amb la intenció de contribuir a la seva formació en els valors de la solidaritat, la tolerància, la convivència, la llibertat, la justícia i la sostenibilitat.
- Contribuir a la disminució de la pobresa i de les desigualtats existents en el món.

La majoria d'accions gestionades per l'OCDS es financen d'acord amb els convenis signats entre la Direcció General de Cooperació, en matèria de cooperació, i la Direcció General de Joventut, en matèria de voluntariat, del Govern de les Illes Balears, i la UIB. De la mateixa manera, es compta amb el 0,7 per cent del pressupost d'ingressos propis que la UIB dedica a cooperació al desenvolupament i solidaritat i una partida específica per a accions de voluntariat.

Per poder promoure la participació real i efectiva dels membres de la comunitat universitària de la UIB en el marc de la CUD, des de l'OCDS es creen i gestio-

nen els programes que es descriuen a continuació. Les persones interessades a participar-hi, ho poden fer tenint en compte les condicions i els terminis que s'estableixin en cada cas, els quals es publiquen a la pàgina web de l'OCDS.

La participació en alguns d'aquests programes dóna lloc a l'obtenció del corresponent reconeixement acadèmic, d'acord amb les convocatòries corresponents i la normativa vigent.

Us animam a tots i totes a participar-hi!

Marc legal

Amb l'objectiu de preservar el caràcter solidari de la cooperació al desenvolupament, així com el seu objectiu de contribuir expressament a l'equitat, al desenvolupament humà i a la sostenibilitat, s'ha fet cada vegada més necessari disposar de referències clares per orientar el treball en cooperació universitària al desenvolupament.

Les universitats, com a agents de cooperació al desenvolupament, s'han anat dotant de diversos instruments destinats a orientar el seu treball, en forma de codis de conducta, guies de responsabilitat social, de transparència i bones pràctiques, i altres de similars.

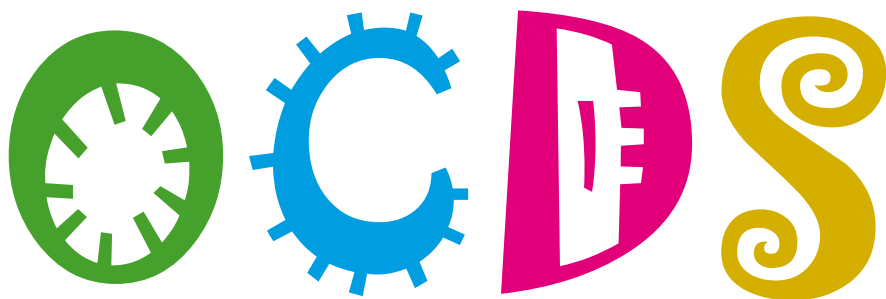
Els més representatius i rellevants són:

- **Estratègia de cooperació universitària al desenvolupament.** CRUE 2000.
- **Codi de conducta de les universitats en matèria de cooperació al desenvolupament**, impulsat per la Comissió de Cooperació al Desenvolupament adscrita al CEURI-CRUE. La UIB s'hi va adherir el 2006.
- **Protocol d'actuació de les universitats enfront de situacions de crisi humanitària.** 2006.

A més, cal tenir en compte que la legislació recent en matèria universitària ja dóna un suport explícit a la promoció de la cooperació en l'àmbit universitari. Destaquen:

- Llei orgànica 4/2007, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/2001, d'Universitats. L'article 92 estableix la necessitat de fomentar la participació dels membres de la comunitat universitària en activitats i projectes de cooperació internacional al desenvolupament i la solidaritat
- Estatuts de la Universitat de les Illes Balears. L'article 3 estableix que la UIB fomentarà la participació dels membres de la comunitat universitària en activitats i projectes de cooperació internacional i de solidaritat.

PROGRAMES

Cursos de formació

En què consisteix i a qui va dirigit?

Any rere any augmenta el nombre d'accions de formació en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i la solidaritat que la UIB duu a terme i ofereix, no sols a la comunitat universitària en particular, sinó al conjunt de la societat balear en general.

Aquestes accions tenen un doble objectiu; per una banda, formar persones especialitzades en cooperació al desenvolupament i solidaritat, conscients que un altre món és possible, i per l'altra, mostrar la realitat que es viu als països empobrits i fomentar la solidaritat envers aquests.

Així, l'oferta d'accions de formació esdevé variada, des d'aspectes molt específics, que es tracten en cursos monogràfics de curta durada, fins a temàtiques més complexes, analitzades en el Curs d'Especialista Universitari en Cooperació al Desenvolupament.

En concret, l'OCDS gestiona les opcions formatives següents en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament, el voluntariat i la solidaritat:

1. Cursos de formació en voluntariat universitari

L'oferta formativa en voluntariat universitari és anual i es distribueix al llarg del primer i del segon semestre, en horaris de matí o horabaixa. Es publica a principi de cada curs acadèmic i sol incloure diversos cursos de formació en els àmbits de salut, atenció a persones amb discapacitat, medi ambient, cooperació al desenvolupament,

equitat de gènere i inserció social, entre d'altres.

Entre aquests cursos, cal destacar la importància del curs de formació de voluntariat especialitzat en cooperació al desenvolupament, atès que la seva realització dóna pas a poder participar als programes de beques de pràctiques en països empobrits i Estades Solidàries.

Aquests cursos s'adrecen prioritàriament a l'**alumnat de la UIB**; i donen lloc a l'obtenció de crèdits, d'acord amb la normativa vigent.

2. Cursos monogràfics en matèria de cooperació al desenvolupament

L'oferta dels cursos monogràfics és anual i es distribueix al llarg del primer i del segon semestre.

La llista dels cursos disponibles es publica al llarg de l'any acadèmic i sol incloure diversos cursos monogràfics, alguns de bàsics i altres d'especialitzats. Algunes de les temàtiques que ja s'hi han tractat són: l'eficàcia i la qualitat de la cooperació al desenvolupament, la formulació de projectes i avaluació, l'educació per al desenvolupament i la metodologia d'avaluació amb perspectiva de gènere de la cooperació al desenvolupament.

Els monogràfics van dirigits a **alumnat, PDI i PAS de la UIB, així com a professionals i agents socials de la nostra comunitat en matèria de cooperació al desenvolupament**; i donen lloc a l'obtenció de crèdits, d'acord amb la normativa vigent.

3. Cursos de formació derivats d'accions d'EpD organitzades pels membres de la comunitat universitària de la UIB

El programa d'Educació per al Desenvolupament (EpD) —vegeu l'apartat d'EpD d'aquest fullet— pot donar lloc a l'organització d'accions formatives en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament o d'altres que s'hi relacionen, les quals es posaran a l'abast de la comunitat universitària perquè les persones interessades s'hi puguin inscriure.

4. Especialista Universitari en Cooperació per al Desenvolupament

El curs d'Especialista Universitari en Cooperació per al Desenvolupament pretén formar aquelles persones que hagin d'assolir la responsabilitat d'identificar, formular, executar i avaluar intervencions als països menys afavorits, començant per donar les bases conceptuals, econòmiques, jurídiques i socials de la cooperació, fins a arribar a les eines metodològiques i operatives amb les quals hom pot comptar.

Per aquest motiu, el curs s'adreça a **persones graduades, diplomades i llicenciades** que facin feina activament en temes de cooperació, que hagin fet feina en aquest àmbit o que puguin revertir-hi els seus coneixements.

L'alumnat amb titulació universitària amb l'aprofitament i l'avaluació positiva del

curs rebrà el títol d'Especialista Universitari en Cooperació per al Desenvolupament (títol propi de postgrau de la UIB).

Aquest títol constitueix una aposta forta i responsable de l'OCDS, la qual implica un gran esforç d'organització, coordinació i avaluació de resultats. Aquest fet provoca que el curs es dugui a terme, a hores d'ara, biennalment.

Com i quan

Per a cada acció formativa s'estableix un procediment i un termini de sol·licitud diferent, els quals es publiquen a la pàgina web de l'OCDS, perquè les persones interessades s'hi puguin inscriure.

Atenció!

Sol·licitud al llarg del curs

Beques de pràctiques en països empobrits

En què consisteix?

El programa de beques de pràctiques en països empobrits ofereix places perquè l'alumnat de la UIB pugui realitzar pràctiques relacionades amb els seus estudis en països empobrits, i obtenir, a més de l'experiència personal, el reconeixement acadèmic corresponent.

Els professors i les professores de les distintes facultats i escoles universitàries s'encarreguen de crear els perfils de les places de pràctiques que s'ofereixen a l'alumnat, gràcies als convenis signats amb les diferents entitats locals on es realitzen les pràctiques. A més, es converteixen en tutors i tutores dels i de les alumnes, donant-los informació, assessorament, suport i fent el seguiment de tot el procediment.

Les places disponibles són molt diverses, inclouen una gran varietat de països i d'estudis. Permeten des de fer pràctiques de mestre en escoles del Perú, fins a participar en projectes de salut comunitària a Equador, col·laborar amb tallers de productes de comerç just a l'Índia o conèixer la realitat social i jurídica de Nicaragua, entre d'altres. Això sí, totes les estades tenen una **durada mínima de 60 dies**.

L'alumnat que realitzi aquestes pràctiques podrà obtenir el reconeixement acadèmic corresponent, que dependrà del perfil de la plaça que hagi ocupat i que respon a alguna de les modalitats següents:

· Pràcticum (P)

- Pràctiques externes (PE)
- Projecte de fi de carrera (PFC)
- Projecte o treball de fi de grau (PFG)
- Crèdits pràctics d'una assignatura determinada, a criteri del professorat corresponent (CP)
- Pràctiques convalidables com a crèdits de lliure configuració pel centre corresponent (CLL)

Qui hi pot optar?

El programa va dirigit a l'**alumnat de la UIB** que compleixi els requisits següents:

- Estar matriculat/ada en algun dels estudis oficials de la UIB durant el curs acadèmic en què es presenta la sol·licitud.
- Complir, si escau, els requisits específics de la plaça que se sol·licita.
- Acreditar formació en matèria de cooperació al desenvolupament en el moment de tramitar la beca.
- Complir tots els requisits que s'estableixin a cada convocatòria.

Es rep algun ajut econòmic?

L'alumnat seleccionat rep una beca. Cadascuna de les beques té una dotació econòmica mínima fixa, més un ajut específic per als desplaçaments, que dependrà del nombre de beques que s'atorguin i que pot variar segons la durada i el país on es facin les pràctiques.

Les persones beneficiàries d'aquestes beques gaudiran de la cobertura d'una assegurança de viatge durant el període de les pràctiques.

Com i quan?

Es publica una convocatòria durant cada curs acadèmic, coincidint amb l'inici del curs. L'alumnat interessat a presentar la sol·licitud ho ha de fer d'acord amb la informació i els terminis que s'estableixin a la convocatòria. En cas que quedin places vacants, l'OCDS pot publicar una

segona convocatòria durant el mateix curs acadèmic, coincidint amb l'inici del segon semestre.

Amb cada convocatòria es publica la llista de les places que es poden sol·licitar, que pot variar d'una convocatòria a l'altra.

Un cop presentades les sol·licituds, es procedirà a fer-ne l'avaluació i la selecció. L'alumnat que resulti seleccionat serà informat per l'OCDS de tots els tràmits que ha de realitzar perquè l'estada es desenvolupi adequadament.

Atenció!

**Sol·licitud al
primer semestre**

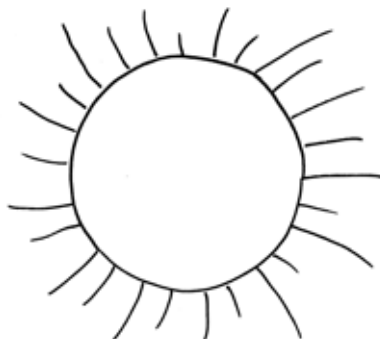
Ajuts per a les Estades Solidàries

En què consisteix?

El programa Estades Solidàries s'emmarca concretament en l'àmbit de l'educació per al desenvolupament i ofereix a l'alumnat de la UIB la possibilitat de desenvolupar tasques de voluntariat en l'àmbit de la cooperació universitària al desenvolupament en països del Sud, en col·laboració amb diferents entitats i ONGD de les Illes Balears i entitats locals dels països de destinació, que actuen com a contraparts.

L'OCDS és l'encarregada de crear el perfil de les places de voluntariat que s'ofereixen a l'alumnat, en col·laboració amb les diferents entitats i ONGD de les Illes Balears que hi participen, les quals treballen directament amb les contraparts locals dels països del Sud on es realitzen les estades. A més, totes tres parts s'encarreguen de planificar la programació de les tasques per realitzar i d'avaluar el programa una vegada finalitzada l'estada.

Les places disponibles són molt diverses, abasten diferents països i estudis i permeten fer tasques de voluntariat molt variades en llocs com els campaments de refugiats del poble sahrauí en col·laboració amb l'Associació d'Amics del Poble Sahrauí de les Illes Balears; l'Índia amb la Fundació Vicente Ferrer; Nicaragua, en col·laboració amb el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, entre d'altres. Això sí, les estades tenen una **durada mínima de nou setmanes** (excepte les que es realitzen als campaments de refugiats del poble sahrauí, que són de durada inferior), i es fan durant l'estiu.

Qui hi pot optar?

El programa va dirigit a **l'alumnat de la UIB** que compleixi els requisits següents:

- Estar matriculat/ada en algun dels estudis oficials de la UIB durant el curs acadèmic en què es presenta la sol·licitud.
- Complir, si escau, els requisits específics de la plaça que se sol·licita.

- Acreditar formació en matèria de voluntariat especialitzat en cooperació al desenvolupament en el moment de l'acceptació de la plaça.

- Complir tots els requisits que s'estableixin a cada convocatòria.

acompanyant en tot moment la feina que fan les entitats i ONGD de les Illes implicades en aquest programa.

Es rep algun ajut econòmic?

L'OCDS es pot fer càrrec de les despeses corresponents a l'allotjament i la manutenció derivats de l'estada, segons els estàndards del país, així com de tramitar una assegurança d'assistència sanitària en viatge durant el període de realització de l'activitat de voluntariat estipulada.

L'alumnat seleccionat es fa càrrec de les despeses derivades del seu desplaçament fins al lloc de realització de l'activitat. No obstant això, l'OCDS pot concedir un ajut per a aquest desplaçament en funció de la destinació.

Com i quan?

Es publica una convocatòria durant cada curs acadèmic, al llarg del segon semestre. L'alumnat interessat a presentar la sol·licitud ho ha de fer d'acord amb la informació i els terminis que s'estableixin a la convocatòria.

Amb cada convocatòria es publica la llista de les places que es poden sol·licitar, que pot variar d'una convocatòria a l'altra.

Un cop presentades les sol·licituds es procedirà a fer-ne l'avaluació i la selecció. L'alumnat que resulti seleccionat serà informat per l'OCDS de tots els tràmits que ha de realitzar perquè l'estada es desenvolupi adequadament,

Atenció!

**Sol·licitud al
segon semestre**

Participació a la Borsa de Voluntariat de la UIB, al Servei de Voluntariat Europeu i al Voluntariat de Nacions Unides

En què consisteix?

La persona voluntària és aquella que es compromet de forma desinteressada, intencionada i justificada a ajudar una altra persona, i ho fa, generalment, amb capacitat d'obrar, de forma organitzada i en el si d'una institució o un projecte.

Entre les finalitats de l'OCDS es troba la promoció del voluntariat entre la població universitària, per la qual cosa crea el programa Voluntariat UIB i, a més, s'adhereix a iniciatives de voluntariat d'altres institucions per tal d'ampliar el ventall de possibilitats de voluntariat per oferir a la comunitat universitària de la UIB.

1. Programa Voluntariat UIB

El programa Voluntariat UIB neix amb la intenció de potenciar l'activitat voluntària entre els **membres de la comunitat universitària** i de manera molt especial entre l'alumnat.

Suposa un increment de l'oferta formativa que s'ofereix des de la UIB, ampliant-la amb una formació en valors i no cenyint-se tan sols a l'àmbit acadèmic. La solidaritat, la tolerància, la convivència, la llibertat, la justícia i la sostenibilitat són valors que s'aprenen i s'interioritzen practicant-los.

Com i quan?

Hi ha diferents formes de participar en accions de voluntariat, en funció dels interessos, disponibilitat i preferències.

Les persones interessades a formar part del Voluntariat UIB s'han d'inscriure a la Borsa de Voluntariat, a través de la pàgina web de l'OCDS. Un cop realitzada la inscripció, rebran informació sobre l'àmbit d'actuació en el qual estiguin més interessades, així com de totes les activitats que des de l'OCDS es vagin realitzant.

2. Servei de Voluntariat Europeu (SVE)

El SVE és una iniciativa de la Comissió Europea, desenvolupada dins el Programa Joventut vigent, que ofereix als **joves de la Unió Europea entre 18 i 30 anys** la possibilitat de dur a terme una activitat de voluntariat en un altre país, per un **període màxim de dotze mesos**.

Aquesta iniciativa permet aprofundir en l'itinerari educatiu i formatiu dels/ de les joves dins un context europeu, descobrint nous horitzons i adaptant-se a altres cultures, mitjançant activitats de voluntariat.

El SVE es basa en una cooperació entre una entitat d'acollida (que desenvolupa el projecte i acull els joves), el/la jove voluntari/ària (que pren la decisió de participar lliurement en un projecte) i una entitat d'enviament (que ha d'ajudar el/la jove voluntari/ària en la preparació de la seva participació, la seva formació lingüística i en la gestió de la documentació que cal presentar), i que en el cas de l'alumnat de la UIB pot ser l'OCDS.

Les àrees d'intervenció de les persones voluntàries poden ser molt diverses. Destaquen, entre d'altres, la protecció del medi ambient, la integració social de les persones discapacitades o amb risc d'exclusió, la conservació i restauració del patrimoni historicoartístic, el desenvolupament d'activitats per a joves, l'esport, etc.

La Unió Europea i les entitats d'acollida financen el 100 per cent del viatge, l'allotjament, la manutenció, les assegurances... A més, s'assigna una quantitat de diners de butxaca, per a les despeses diàries del/de la voluntari/ària en el lloc de destinació.

Com i quan?

Les persones interessades a participar al SVE han de presentar la sol·licitud d'acord amb la informació i els terminis que s'estableixen. Cal tenir en compte que es publiquen cinc terminis de sol·licitud a l'any, els quals finalitzen als mesos de febrer, abril, juny, setembre i novembre. Depenent de la data d'inici del període de voluntariat, s'ha de presentar la sol·licitud en un termini o l'altre.

3. Voluntariat de les Nacions Unides (VNU)

La UIB és membre d'una xarxa estatal que té com a objectiu promocionar la participació de les universitats espanyoles al programa de Voluntariat de les Nacions Unides. Es realitza una convocatòria anualment, dins el segon semestre, en la qual es defineixen les places, tasques i destinacions que s'oferiran dins l'any en curs.

L'objectiu del VNU és aconseguir una experiència personal i una pràctica de treball en col·laboració amb diferents

organitzacions que col·laboren amb les Nacions Unides en la consecució dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, beneficiant persones i institucions dels països en desenvolupament.

Aquest programa de voluntariat universitari és extensible a tot l'**alumnat universitari** matriculat en els estudis oficials de la UIB durant l'any en curs.

La durada del voluntariat és de **sis mesos** i es realitza generalment a partir de l'octubre de l'any en curs. Queden cobertes les despeses de desplaçament, allotjament, manutenció, assegurança i altres.

Com i quan?

Els/les interessats/ades a participar en el VNU han de presentar la sol·licitud d'acord amb la informació i els terminis que s'estableixin (març). L'OCDS envia la documentació de sol·licitud a la Universitat Autònoma de Madrid (com a coordinadora de la xarxa), la qual l'envia a Voluntariat de les Nacions Unides perquè es realitzi el procés de selecció final.

Atenció!
Voluntariat UIB: al llarg del curs
SVE: febrer, abril, juny, setembre i novembre
VNU: març

Ajuts per a accions de formació, sensibilització i difusió en l'àmbit de la cooperació universitària al desenvolupament i la solidaritat

En què consisteix?

D'acord amb l'Estratègia d'educació per al desenvolupament de la cooperació espanyola, s'entén com a educació per al desenvolupament (EpD) el procés educatiu (formal, no formal i informal) constant encaminat, a través de coneixements, actituds i valors, a promoure una ciutadania global generadora d'una cultura de la solidaritat compromesa en la lluita contra la pobresa i l'exclusió, així com en la promoció del desenvolupament humà sostenible.

L'EpD ha de ser un procés que generi consciències crítiques, per fer cada persona responsable i activa, a fi de construir una nova societat civil participativa, tant al Nord com al Sud, compromesa amb la solidaritat –entesa aquesta com a coresponsabilitat–; en la qual es tinguin en compte a l'hora de la presa de decisions polítiques, econòmiques i socials, les demandes d'aquesta societat.

Per fomentar la participació de la comunitat universitària de la UIB en aquest procés educatiu, l'OCDS crea el Programa d'educació per al desenvolupament. Aquest programa pretén promoure l'organització d'accions a càrrec del PDI, PAS i alumnat de la UIB.

Les accions que poden ser objecte d'ajut han d'anar adreçades a la comunitat universitària i a la societat de les Illes en

general i han d'estar incloses en alguna de les tipologies següents:

- Accions d'educació i/o formació, com pot ser l'organització de cursos, seminaris, tallers, entre d'altres modalitats.
- Accions de sensibilització, com és el cas de conferències, taules rodones i campanyes, entre d'altres.
- Accions de difusió, com la publicació d'experiències (llibres, fullets...), exposicions, edicions audiovisuals, etc.

Qui hi pot optar?

Poden optar a aquest programa **tots els membres de la comunitat universitària de la UIB**, d'acord amb les condicions establertes a cada convocatòria. A més, les accions poden desenvolupar-se

en col·laboració amb altres entitats sense ànim de lucre de les Illes Balears.

Es rep algun ajut econòmic?

Els ajuts que es concedeixin per organitzar les accions podran cobrir alguna de les despeses següents, relacionades amb l'acció que s'ha de fer:

- Viatges degudament justificats.
- Allotjament i manutenció degudament justificats.
- Docència.
- Material fungible, de difusió de l'acció i altre d'imprescindible per a la realització de l'acció prevista.
- Altres degudament justificades.

Com i quan?

Es publica una convocatòria cada curs acadèmic, la qual pot incloure fins a tres períodes de sol·licitud. Les persones interessades a presentar la sol·licitud ho han de fer d'acord amb la informació i els terminis que s'estableixen a la convocatòria.

Un cop presentades les sol·licituds, la Comissió de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat de la UIB procedirà a fer-ne l'avaluació i la selecció d'acord amb la proposta realitzada per l'OCDS.

Per a la selecció de les sol·licituds es respecten els principis de concurrència, objectivitat i igualtat, i es tenen en compte criteris com la repercussió de l'activitat en el si de la UIB, la rellevància, l'actualitat, l'originalitat i la innovació de l'acció proposada, la implicació real i

efectiva de l'equip de la UIB responsable de la realització de l'acció, la viabilitat i l'adequació de la proposta als objectius que es persegueixen, entre d'altres.

Els/Les responsables de les accions que resultin finançades seran informats per l'OCDS de tots els tràmits que han de realitzar perquè les accions es desenvolupin i justifiquin adequadament.

En qualsevol cas, les accions s'han de realitzar dins el mateix curs acadèmic en el qual s'han concedit.

Atenció!

Sol·licitud al llarg del curs

Ajuts per a projectes de cooperació universitària al desenvolupament

En què consisteix?

El programa de projectes de cooperació universitària al desenvolupament pretén facilitar la participació de membres de la comunitat universitària de la UIB en projectes de CUD que contribueixin a millorar les condicions de vida i de treball de les poblacions dels països empobrits, sobre la base de les línies d'actuació següents:

- A) Projectes de formació, d'intercanvi de coneixements i de capacitació dels recursos humans: formadors/es, professionals i poblacions locals en matèries que puguin impulsar el desenvolupament sostenible.
- B) Projectes de foment i assessorament en l'elaboració de plans de desenvolupament en qualsevol àrea temàtica.
- C) Projectes d'enfortiment institucional dels sistemes universitaris dels països menys desenvolupats dirigits a millorar-ne les capacitats i potencialitats.
- D) Projectes de transferència tecnològica adaptats a les seves condicions locals i de col·laboració en investigació aplicada o associada a accions de cooperació al desenvolupament humà i sostenible amb la finalitat d'obtenir impactes positius, concrets i directes.

Els projectes i la participació universitària que aquests originin han d'estar orientats pels criteris establerts al Codi de conducta de les universitats en matèria de cooperació al desenvolupament i han de complir les condicions que s'estableixin a cada convocatòria: contribuir a la consecució dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, afavorir

l'equitat de gènere per al desenvolupament humà sostenible, evitar actuacions que puguin generar o reforçar relacions de dependència amb els països donants, entre d'altres.

Les accions del projecte s'han d'adreçar, entre d'altres, a alguns dels àmbits sectorials d'actuació següents: educació, formació i capacitació; enfortiment institucional; investigació aplicada; suport a iniciatives productives; salut; equitat de gènere; enfortiment de la participació democràtica; defensa dels drets humans; sostenibilitat ambiental.

En els projectes s'ha de valorar, entre d'altres, els criteris de prioritats geogràfiques i estratègiques, i eixos transversals descrits i aprovats en el Pla director de la cooperació de les Illes Balears vigent.

Qui hi pot optar?

El programa pretén facilitar la participació de **tots els membres de la comunitat universitària de la UIB** en la realització de projectes de cooperació, d'acord amb els requisits següents:

- El/la responsable del projecte ha de ser un/a professor/a permanent especialista en la matèria objecte del projecte o PAS responsable d'algun servei de la UIB, que ha de tenir una implicació i participació activa en la realització del projecte. En el cas de les seves de Menorca i d'Eivissa i Formentera, ateses les seves característiques, també podrà ser responsable del projecte el professorat no permanent.
- Poden optar a aquests ajuts persones individualment o equips de persones que siguin membres de la comunitat universitària de la UIB. El projecte es pot desenvolupar en col·laboració amb

altres entitats sense ànim de lucre de les Illes Balears.

· Cada una de les persones participants només podrà signar un projecte com a responsable i un com a membre de l'equip.

Es rep algun ajut econòmic?

Cada convocatòria disposa d'un pressupost total, d'acord amb el qual s'estableix l'ajut màxim que es pot atorgar per sol·licitud. Les despeses que es poden subvencionar són aquestes:

- Viatges i ajuts per a l'estada de les persones participants en el projecte.
- Transport interior.
- Assegurança de viatge.
- Material necessari per realitzar el projecte a l'exterior. Aquest material serà propietat de les contraparts pròpies del país beneficiari, una vegada que finalitzi el projecte.
- Activitats docents i/o formatives de les persones de la contrapart durant la seva visita a la UIB, si escau.
- Suport lingüístic per al desenvolupament del projecte, si escau.

Com i quan?

Es publica una convocatòria cada curs acadèmic, durant el segon semestre. Les persones interessades a presentar la sol·licitud ho han de fer d'acord amb la informació i els terminis que s'estableixin a la convocatòria.

Un cop presentades les sol·licituds, la comissió de seguiment del conveni en matèria de cooperació al desenvolupament entre el Govern de les Illes Balears i la UIB procedirà a fer-ne l'avaluació

i la selecció, d'acord amb la proposta realitzada per l'OCDS.

Per a la selecció de les sol·licituds es respecten els principis de concurrència, objectivitat i igualtat, i es tenen en compte els criteris establerts a la convocatòria, com l'experiència i la formació en cooperació al desenvolupament de la persona responsable i de l'equip de la UIB que presenta la proposta, que la iniciativa parteixi d'una demanda de la contrapart del país destinatari, que existeixin contactes previs satisfactoris amb el país i la universitat on es duran a terme les accions de cooperació, el caràcter interdisciplinari i integral de les propostes d'acció, el nivell de desenvolupament del país o zona, entre d'altres.

Els/Les responsables dels projectes que resultin finançats seran informats per l'OCDS de tots els tràmits que han de realitzar perquè els projectes es desenvolupin i justifiquin adequadament. En qualsevol cas, els projectes s'han de realitzar fins al mes de setembre del curs següent a la seva convocatòria (un any aproximadament de durada).

Atenció!

**Sol·licitud al
segon semestre**

Premi i beques de suport a la recerca aplicada al desenvolupament

En què consisteix?

La tasca de la Universitat en el camp de la cooperació al desenvolupament es troba estretament vinculada amb el seu àmbit natural d'actuació: la docència i la investigació, qüestions que són essencials tant per a la formació integral de l'alumnat com per a una millor comprensió dels problemes que amenacen la consecució d'un desenvolupament humà i sostenible a escala universal.

Constitueix un objectiu essencial de la cooperació universitària al desenvolupament dels països del Sud, la col·laboració per resoldre les dificultats i contradiccions associades als processos d'eradicació de la pobresa i de desenvolupament, fomentant l'avenç en àrees d'investigació apropiades per als objectius.

Per tot el que s'ha esmentat, la UIB, a través de l'OCDS, vol impulsar i reforçar iniciatives que permetin donar suport a la recerca, per tal d'atendre les necessitats especials dels països en vies de desenvolupament, a través de les accions següents:

- 1. Convocatòria d'àmbit nacional d'un premi de recerca sobre cooperació internacional al desenvolupament.**
- 2. Convocatòria de beques de suport a la recerca aplicada a l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.**

Qui hi pot optar?

Al **premi** hi poden optar les **persones amb nacionalitat espanyola i/o perso-**

nes amb residència a l'Estat espanyol i amb titulació universitària.

El premi s'atorga a una recerca ja realitzada.

Per altra banda, les **beques** van dirigides a:

- PDI que desenvolupi la seva tasca docent i/o investigadora en algun dels departaments, i que vulgui orientar la seva recerca cap al camp de la cooperació al desenvolupament i els estudis de desenvolupament humà sostenible, aportant els coneixements i capacitats que li són pròpies.
- Alumnat de postgrau (estudiants de màsters i doctorat) de la UIB, per tal que puguin realitzar el treball de fi de màster o doctorat en el camp de la cooperació al desenvolupament i desenvolupament humà sostenible. En aquest cas, la sol·licitud s'ha de presentar avalada per un/a PDI doctor/a de la UIB que farà de tutor/a acadèmic.

Es rep algun ajut econòmic?

La dotació del premi i l'import de les beques s'especificarà a la convocatòria corresponent.

Com i quan?

Ambdues convocatòries es publiquen, a hores d'ara, biennalment: la de les beques durant el primer semestre i la del premi durant el segon.

Un cop presentades les sol·licituds, una comissió conformada per membres de la UIB i del Govern de les Illes Balears procediran a fer-ne la selecció, d'acord amb la proposta realitzada pel comitè avaluador.

Per a la selecció de les sol·licituds es respecten els principis de concurrència, objectivitat i igualtat, i es tenen en compte criteris com l'interès de la proposta per al desenvolupament humà sostenible i/o la cooperació al desenvolupament, així com l'aplicabilitat dels resultats de l'acció de recerca a l'àmbit de la cooperació per al desenvolupament i l'impacte potencial de les aportacions en aquest àmbit, l'originalitat, la qualitat, la viabilitat i la coherència de la proposta, entre d'altres.

Els/Les responsables de les sol·licituds que resultin seleccionades seran informats per l'OCDS de tots els tràmits que han de realitzar perquè les accions es desenvolupin i justifiquin adequadament.

Atenció!

Beques: primer semestre

Premi: segon semestre

Beques de mobilitat per a PDI i PAS de països del Sud

En què consisteix?

El programa de beques de mobilitat es crea amb la intenció d'afavorir l'enfortiment dels sistemes universitaris, les institucions i les entitats públiques de països del Sud.

Aquest programa té la finalitat de concedir beques a PDI i PAS de països del Sud per realitzar estades formatives i/o de recerca a la UIB per incrementar i millorar el seu grau de formació i capacitat d'actuació, perquè puguin dur a terme una acció en el seu país que contribueixi al desenvolupament humà sostenible.

Les estades es poden desenvolupar en alguna de les modalitats següents:

- Modalitat A: Formació i/o recerca amb professorat de la UIB.
- Modalitat B: Formació i capacitació per a la gestió de diferents serveis, com poden ser, entre d'altres, biblioteques, recursos humans o serveis administratius.

La durada de les estades s'haurà d'ajustar als terminis que s'estableixin a la convocatòria corresponent.

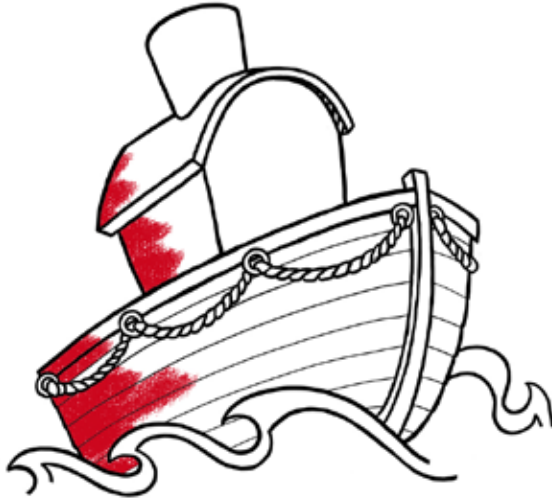
Qui hi pot optar?

El programa s'adreça a **PDI** (modalitat A) i a **PAS** (modalitat B) d'**universitats públiques i institucions o entitats públiques del Sud**, que compleixin els requisits següents:

- Han d'estar en situació d'estabilitat laboral i ocupar algun càrrec directiu o de responsabilitat a la seva universitat pública, institució o entitat pública de procedència per assegurar l'impuls de l'acció a realitzar al seu país.
- Han de tenir el compromís signat pel màxim responsable de la universitat pública, institució o entitat pública de procedència que reconegui l'interès de l'estada a la UIB i asseguri la implementació de l'acció.

A més, aquestes persones han de comptar amb un PDI o un PAS de la UIB, el qual figurarà com a responsable

de l'estada i s'encarregarà d'elaborar i dirigir el pla de formació i/o recerca a la UIB, així com de fer d'intermediari a l'hora de fer la sol·licitud i els tràmits posteriors.

Es rep algun ajut econòmic?

Les persones seleccionades reben una beca mensual en concepte d'allotjament, manutenció i desplaçaments interiors, a més d'un ajut de viatge. Ambdós imports s'estableixen a les convocatòries corresponents.

Com i quan?

La convocatòria es publica al segon semestre i, a hores d'ara, biennalment i depenent de les disponibilitats pressupostàries.

Atenció!

**Sol·licitud al
segon semestre**

UIB Reutilitza

En què consisteix?

El programa UIB Reutilitza estableix els mecanismes formals per a la reutilització de material informàtic de la UIB, fomentant la reutilització interna a la mateixa UIB i destinant material reutilitzable a projectes de cooperació al desenvolupament i altres iniciatives d'interès social. El programa té la col·laboració de l'ONGD Enginyeria Sense Fronteres Illes Balears.

Gràcies a aquest programa, la UIB vol aconseguir una recollida i un reaprofitament d'equipament informàtic molt més sòlids, eficaços i ambiciosos que els actuals en tots els aspectes. És a dir, millorant el procés de reassignació interna d'equipament informàtic reutilitzat als centres, departaments i serveis del campus de la UIB que ho hagin sol·licitat; i fomentant les línies de la sostenibilitat i la solidaritat de la UIB respecte a entitats externes amb finalitat social.

Qui hi pot optar?

Ateses les característiques del programa, hi poden haver dos tipus de sol·licitants de material informàtic:

- Sol·licituds internes: realitzades per qualsevol **membre de la comunitat universitària**, per fer-ne un ús intern a la Universitat.
- Sol·licituds externes: realitzades per **associacions que participen en els programes de cooperació al desenvolupament i de voluntariat de la UIB, així com centres educatius i altres entitats d'acció social**.

En les sol·licituds ha de quedar definida la proposta concreta de la destinació dels equips, se n'han de determinar els usos, la propietat, i s'ha d'especificar també tant com sigui possible el nombre d'equips necessaris, així com les prestacions mínimes que haurien d'oferir.

Com i quan?

Les persones interessades a presentar la sol·licitud ho han de fer d'acord amb la informació i els terminis que s'estableixin a la convocatòria.

Un cop presentades les sol·licituds, una comissió constituïda a tal efecte procedirà a fer-ne l'avaluació i la selecció, d'acord amb la proposta realitzada per l'OCDS.

En qualsevol cas, és essencial destacar que, per a les sol·licituds externes, la comissió valora, pel següent ordre de prioritat, les demandes que estiguin vinculades a projectes de cooperació per al desenvolupament i al programa de voluntariat impulsats per l'OCDS, les que estiguin vinculades a centres educatius i iniciatives d'interès social que col·laboren amb la UIB i també les que donin suport a la gestió i al funcionament d'altres programes i iniciatives d'interès social i centres educatius de les Illes Balears. Finalment també es dóna prioritat a les entitats que tinguin antecedents de col·laboració amb la UIB.

Els equips assignats han de ser recollits per les entitats sol·licitants. Aquesta assignació es fa bàsicament amb caràcter de donació.

Els equips s'entregaran sense cap tipus de programari instal·lat. En el moment de fer la donació, la UIB posarà a disposició d'aquelles entitats externes que ho desitgin un CD recopilatori amb programari lliure.

En el cas que les entitats externes necessitin algun tipus d'assessorament tècnic sobre els equips informàtics en el moment de fer-ne la sol·licitud, o bé en el moment de fer-se la donació, es compta amb la col·laboració de la ONGD Enginyeria Sense Fronteres.

Les entitats beneficiàries es comprometen a donar constància de la recepció dels equips i a participar en les activitats relacionades amb el Programa UIB Reutilitza a requeriment de la UIB.

Accions en xarxa amb altres universitats

En què consisteix?

La UIB forma part de diverses xarxes universitàries que treballen en l'àmbit de la cooperació universitària al desenvolupament, participant-hi de forma activa a través de la figura de l'OCDS. Aquestes xarxes, per la seva naturalesa i línies d'actuació, permeten als membres de la UIB participar d'una manera o altra en tasques relacionades amb la CUD. Les xarxes són:

Grupo 9 de Universidades (G9)

El *Grupo 9 de Universidades* és una associació sense ànim de lucre constituïda per aquelles universitats públiques espanyoles que tenen la particularitat de ser les úniques dins les seves comunitats autònomes.

En el marc d'aquesta xarxa, l'OCDS participa des de 2007 en diverses accions en l'àmbit de la salut i els drets sexuals i reproductius amb perspectiva de gènere juntament amb quatre països africans: Uganda, Kenya, Tanzània i Etiòpia.

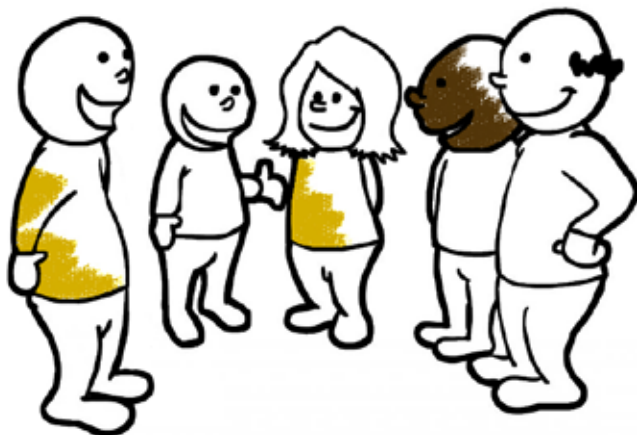
Xarxa Vives d'Universitats (XVU)

La XVU és una associació d'universitats sense ànim de lucre que potencia les relacions entre les institucions universitàries de Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears, Catalunya Nord, Andorra i Sardenya i també d'altres territoris amb vincles geogràfics, històrics, culturals i lingüístics comuns, per tal de crear un espai universitari que permeti coordinar

la docència, la recerca i les activitats culturals i potenciar la utilització i la normalització de la llengua pròpia.

L'OCDS, com a membre d'aquesta xarxa, participa al Programa Algèria Universitats (PAU). El PAU és un programa de cooperació al desenvolupament

que té l'objectiu específic de construir un marc de relacions on s'estructurin diferents accions, línies i col·laboracions entre les 20 universitats de la XVU i les 14 institucions d'educació superior de la Conferència Regional d'Universitats de l'Oest d'Algèria (CRUO).

Es duen a terme diferents accions que pretenen promoure la recerca, l'ensenyament, la sensibilització i la difusió del coneixement aplicat al desenvolupament, com per exemple, els camps de treball per a l'alumnat, intercanvis de professorat entre ambdues xarxes, beques de suport a la recerca, entre d'altres.

ORION

La UIB és també membre d'altres xarxes internacionals, com és el cas d'ORION, que és una xarxa global d'universitats i ONG que opera a Amèrica Llatina, el Carib i Europa, sota la forma d'una organització sense ànim de lucre. El seu objectiu és formar un espai dinàmic d'intercanvi acadèmic, cultural, social i tecnològic entre els seus membres, fo-

mentant d'aquesta manera el creixement de les regions involucrades.

A través d'ORION, l'OCDS ha participat activament, entre d'altres, en projectes per donar suport al Centro de Referencia de Manejo Integral Costero a l'Argentina.

Com i quan?

Les diferents possibilitats de participar en les diverses accions i iniciatives que sorgeixen en el marc d'aquestes xarxes en l'àmbit de la CUD, es gestionen des de l'OCDS, i tota la informació es publica a la pàgina web.

Recursos d'educació per al desenvolupament

Ja fa alguns anys que l'OCDS recull la tasca que molts de membres de la comunitat universitària realitzen a través de les seves convocatòries, mitjançant diversos recursos: una col·lecció de llibres, diverses exposicions fotogràfiques, a més d'un audiovisual i una guia informativa.

Aquests recursos, que es poden consultar a través de la pàgina web de l'OCDS, es posen a l'abast de la comunitat universitària i de la societat en general perquè els puguin usar.

Col·lecció de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat

La col·lecció inclou actualment cinc títols de temàtiques diverses, des del recull de les experiències de l'alumnat participant en el programa de beques de pràctiques en països empobrits, fins als resultats de projectes de cooperació realitzats per professorat de la UIB, o de recerques realitzades en aquest àmbit. Els títols són els següents:

- Volum 1: **Aprendre a veure el món: testimonis de l'alumnat** (2005).
- Volum 2: **Els indicadors en els projectes de cooperació en turisme sostenible** (2006), del professor Miquel Seguí.
- Volum 3: **Manejo integral costero** (2007), de la professora Isabel Moreno.
- Volum 4: **Las ONG: un sistema de indicadores para su evaluación y gestión** (2007), de la professora Raquel Herranz.

· Volum 5: **El turisme sostenible com a eina de cooperació per al desenvolupament: experiències a Amèrica Central** (2009), de Joan Miralles Plantalamor i Antònia Rosselló.

· Volum 6: **La recerca aplicada al desenvolupament. Tres experiències** (2010), dels professors Josep A. Tur, Isabel Moreno i Juan Rita.

Exposicions

Les exposicions creades per l'OCDS recullen les experiències viscudes a través del programa de beques de pràctiques en països empobrits i el d'Estades Solidàries, i donen a conèixer els testimonis dels membres de la comunitat universitària en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.

Aquestes exposicions, a banda de conscienciar i sensibilitzar la comunitat universitària, són elements motivadors per a l'alumnat que ha participat en les diferents experiències, ja que hi veu reflectits, a través del seu testimoni, els coneixements adquirits i les experiències viscudes. A més, l'elaboració dels continguts i el material de l'exposició afavoreix un treball de col·laboració entre el professorat tutor de les pràctiques i l'alumnat, i entre les entitats i ONGD de les Illes i l'OCDS.

Els títols de les exposicions són els següents:

- **Estades Solidàries. Conèixer, conivire i compartir** (2009, 15 plafons)
- **Re-conèixer el Marroc** (2006, 16 plafons)
- **Perú: Descoberta i conquesta** (2005, 16 plafons)

· **Etiòpia: Tres puntes d'alba** (2004, 16 plafons)

DVD d'Estades Solidàries (2009)

Recull el testimoni de les experiències viscudes per l'alumnat participant al programa d'Estades Solidàries

Informa't. Guia de recomanacions bàsiques per a estades en països empobrits (2007, reedició 2009)

Es tracta d'una petita guia de recomanacions bàsiques per a la preparació

del viatge i l'estada en països empobrits en cas de participar en programes de mobilitat de l'OCDS, que inclou diferents apartats, com la preparació prèvia del viatge, consells pràctics, aspectes sanitaris, etc.

Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat
Universitat de les Illes Balears
Cas Jai, Campus universitari. Cra. de Valldemossa, km 7.5
07122 Palma (Illes Balears), Espanya

cooperacio.uib.cat

Universitat de les Illes Balears
Oficina de Cooperació al
Desenvolupament i Solidaritat

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Affers Socials, Promoció i Immigració
Direcció General de Cooperació